

Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

Minerva, sive de causis latinae linguae commentarius

Sánchez, Francisco

Schoppe, Caspar

Perizonius, Jacobus

Franequera, 1687

Cap. V. - Accusativus multis modis a praepositione pendet: Eo in Roman, invus. Exclamatio postulat verbum. Expluditur gramaticorum synecdoche.
Duo accusativi ab eodem verbo non reguntur

[urn:nbn:de:bsz:31-109138](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:bsz:31-109138)

fitionis, & particula *ve* est suppositum verbi subintellecti: Syntaxis est, *Ve vultis est, Hui mihi erit.* Vide Ellipsin verborum.

Sum ruri, Natus Carthagini, dativos esse somniant grammatici, quum sint sexti casus, ut dicimus in sexto casu.

Vehementer errant grammatici, quum dativum in passiva voce, esse rei agentis inculcant: ut, *Deus amatur mihi,* id est, à me, quem errorem suo loco, quum de passivis agemus, exagitabimus lib. 3. cap. 4.

Duo dativi.

Duo dativi sæpe simul reperiuntur; sed neuter à verbo regitur, imo uterque suo modo significat acquisitionem; ut, *Hoc erit tibi curæ; Datur tibi hoc vitio.* Plaut. *Nucleum amisi, reliquit mihi pignori putamina.* „[Lucret. 6. *multa volant, que sint vitalia nobis, Et contra que sint morbo, & mortique.*]

C A P. V.

Accusativus multis modis à præpositione pendet: Eo in Romam, in rus. Exclamatio postulat verbum. Exploditur grammaticorum Synecdoche. Duo accusativi ab eodem verbo non reguntur.

Accusativus (nisi sit infiniti verbi suppositum; ut, *me amari*: aut activorum appositum; ut, *ama litteras*) semper à præpositione pendet: ut, *vixit annos centum; latus pedes viginti; eo Romam, niger oculos.*

Tempus continuum, & mensuram præcipiunt debere collocari in accusativo sine præpositione: ut, *studui decem annos; pendet libras triginta,* Hoc falsum est; virtute enim præpositio-

stionis subintellectæ ponitur ille accusativus, & non ex vi temporis : dicimus enim, *commoda mihi librum in decem menses*; aut *intra quinque dies*. Dicimus item, *Vixit annos centum*, & *per annos centum*; &, *ante annos centum*, & *centum annis*. Denique ratione præpositionis subintellectæ, aut appositæ, uteris accusativo, vel ablativo. Cicero sæpissime dicit; *aliquot per annos*; *per eos dies*; *per decem menses*. Liv. *Obsidio vix in paucos dies tolerabilis*. Horat. *Quod est in hunc annum vivat, et plures*. Plinius lib. 15. *Atqui tertium ante diem scitote decerptum Carthagine*. Sueton. *Sed in reliquum anni tempus curia abstinuit*. In illis, *pridie Compitalia*, *pridie ludos*, Erasinus & alii docti fatentur deesse præpositionem, *Ante*.

Quintilianus solœcismum putat esse, si quis *Lib. i.* dicat; *Venio de Susis in Alexandriam*: sed decipi- *cap. 5.* tur, decipitque gregem Grammaticorum: nam ausim sanctè dejerare, nescire me, plurane testimonia invenerim cum præpositione, an secus: inclinatur tamen animus, ut plura cum præpositione legerim; è quibus aliqua proponam, nam omnia esset infinitum. Ac primò hanc meam opinionem satis confirmant Græci oratores, qui ferè semper nominibus locorum addunt præpositiones: Poëtæ vero suo jure utuntur, qui nunc apponunt, nunc detrahunt. Augustus Cæsar, teste Suetonio, *Cap. 86.* semper dictionibus præpositiones addebat; quia genus dicendi apertum amabat, & ambiguitatem fugiebat: sed nostri Grammatici adverbialiter dici putarunt, *eo Romam, venio Romam*. O crassam ignorantiam! anne quum Græci dicunt, *πλέυσει εις Αθήνας*; Latini; *Noctuas Athenas*; Græcis accusativus erit, Latinis adverbium? Similiter *πλέυσει εις Αἰτικύγας*, id est,

naviget *Anticyras*: & sexcenta hujusmodi. Sed
 si essent abverbia, quomodo reciperent „cum
 „præpositiones, tum] adjectiva foemina?
 Ovid. *Atque aliquis doctas jam nunc eat*, inquit,
Athenas. „[Propert. *Magnum iter ad doctas præ-*
fiscisci cogor Athenas.] Sed quia isti rationibus
 „parvam habent fidem, testimoniis agamus,
 „[Plaut. *Most. Ego ire in Piræcum volo.*] Cicero
 Attico libro sexto; *In Pyraea cum venissem*; idem
 libro septimo; *E navi egressum in Pyraeam*: idem
 ibidem multa disputat de *Pyraeo*, & præposi-
 tione *In*, quæ ipse non observat, ut idem satis
 indicat ad Atticum libro tertio; *Quod à Vibone*
subito discessimus: idem; *nisi eum ab Epheso ante*
aliquando profectum: idem; *Nec me in Arpinum hoc*
tempore abdam: idem; *Is ad Messanam venturum*
esse dicebatur: idem; *de illius ab Alexandria discessu*;
 & lib. 8. à *Brundusio absum propius*; ibid. *ne citius*
ad Brundisium, quam opus sit, accesserit: ibid.
Dum certum nobis ab Esfernina de eo quod audieram re-
ferretur: idem *Familiar. Tertio die abs te ad Ari-*
ciam accesseramus: ibid. *ab Epidaurò navi adveſtus*;
 & *ab Athenis profiscisci*: ibid. *ipse iter ad Mutinam*
dirigerem: ibid. *Fugisse à Mutina videretur*: ibid.
exclusis enim ab Antiochia: ibid. *Nunciatum esse qua-*
tridui iter à Laodicea abfuisse: idem; *Antonii redi-*
tus à Brundusio: „[Idem 13. *Attic. Epistolas*
 „*missas à Corinto*: & 15. *Attic. 23. Venisse eum*
 „*ad Bajas audiebam*:] Idem 3. *Verrina*; *Hoc illi*
navigio ad omnes populi Romani hostes usque ab Dia-
nio, quod in Hispanio est, ad Sinopem, que in Ponto
est, navigaverunt: Idem de *Senectute*; *Miles profectus*
sum ad Capuam, quintoque anno post ad Tarentum
queſtor. Ubi notat Erasmus, propriis nomi-
 nibus additam præpositionem. Sed notant
 grammaticæ contra nostram hanc doctrinam,
 aliud

aliud esse eo Romam, aliud, eo ad Romam: nam eo Romam, significari ajunt ipsam urbem; & eo ad Romam, * loca propinqua Romæ. Delirat igitur Livius, qui lib. 5. sæpè dicit, *Vejos*, & ad *Vejos* eodem sensu: & in hoc loco de Senectute, *profectus sum ad Tarentum questor*, non designat loca circa Tarentum. Cæsar 3. Civili; Prius Cassius ad Messanam navibus evocavit, quam Pomponius de adventu ejus cognosceret: „[Ibid. „Cum classe ad Brundisium venit: & 1. Gall. Cæsar in Galliam contendit, & ad Genuam pervenit.] Si ex Tito Livio testimonia vellem congerere, nunquam finis esset. Curtius lib. 4. *Fam pervenerat ad Arbelam, vicum nobilem sua clade facturus.* „[Plaut. Poen. *Is ex Anactorio huc commigravit „in Caldonem:*] idem Epidico; quando hinc iturus est ipse in Seleuciam: idem Menæchmis; Geminus qui Syracusis habet, hodie in Epidamnium migravit: idem Bacch. *Nam ut in Ephesum hinc abis, ex Epheso huc ad sodalem litteras misi:* ibid. *Ibo in Piræum, visam ecque advenerit in portum ex Epheso navis:* Idem Pseudolo; *Illam in Sicilyonem ex urbe abduxit modo:* Ibid. *ex Sicilyonè huc pervenisti:* „[Idem Trinum. *A patre ex Seleucia venit, ubi „ipse erat? In Seleucia.]* Terent. Eunuch. *Heri aliquot adolescentuli coimus in Piræum.* Propertius lib. 3. *magnum iter ad doctus proficisci cogor Athenas,* Martial. *Tybur in Herculeum migravit nigra Lycoris.* His addè multa proverbia; ut, *Naviges in Massiliam; & è Massilia venisti.*

Addunt ineptiæ suæ, nomina provinciarum

I non

* *Loca propinqua Roma*] Non quaeritur, quid præpositio significet, sed an jungi queat nominibus propriis Urbium. Id quod satis superque ex his exemplis patet, & longe pluribus demonstrari posset, si esset opus, ut & à nominibus Regionum abesse aliquando præpositiones.

non posse poni sine præpositione: Poëticum enim esse, *Italiam veni*. Hæc refelluntur in Ellipsi præpositionum. *Rus*, & *domus* admittunt præpositionem in utroque numero. Vide Ellipsim præpositionum. „ [Servius in illud Virg. „ *Italiam*, *Lavinæque venit Litora*, *Ars quidem*, „ inquit, *hoc exigit*, ut Provinciarum nominibus „ Præpositionem addamus, *Civitation* nunquam; hoc „ tamen plerumque perverso ordine legitur: sciendum „ enim usurpatum ab auctoribus, ut vel addant, vel „ detrahant præpositionem. Hæc ille; quibus aperte „ fert, inertem istam Grammaticorum artem ab usu bonorum auctorum diffidere.]

O *curas hominum!* En *quatuor aras*; Ecce *hominem*; deest verbum aliquod. Ellipsis verborum in, *Audio*, vel *Narro*, vel *Aspicio*. [Catull, epigr. 9. „ O *mibi nuncii beati*; Græcorum imitatione, „ quasi dicam, * O *quam beati nuncii rem* „ *mihî narras?*]

† *FRACTUS membra*; cætera *Grajus*; *albus dentes*, ad ineptissimam quandam synecdochen referunt Grammatici, quum Græca sint, & ad Ellipsin referantur: deest enim *verba*, ut in Ellipsi præpositionum.

Duos

* O *quam beati nuncii*. Vel potius, O, *beati nuncii mihî* res hæc est. Vide supra ad cap. 3. pag. 117.

† *FRACTUS membra*] Huc refer istas etiam locutiones, quæ Accusativum verbis habent junctum, sed pro quo ubi tunc in seq. commate Nominativus ejusdem vocabuli exprimitur. Cæsar. B. Gall. I. *Rem frumentariam, ut satis commode supportari posset, timebant.* Cic. Parad. c. 3. *Brutum si qui roget, quid egerit. h. e. si qui roget, quid egerit Brutus.* Ter. Adel. *illum, ut vivat, optant.* Et frequentissime Plautus. Amph. *Nescio me, qui sim.* Bacch. *Resuscite illum, quanto in periculo sit.* Afin. *Faciam te, ut scias.* Aulul. *Velim illum corvum, ut ad me veniat.* &c. Supple in his omnibus, quod ad, vel plenius, in negotio, quod ad rem frumentariam attinet.

Duos accusativos diversæ rei verbum regere non potest; quia efficiens unum, duas simul res efficere æquè non potest: nec enim dices, *Amo patrem litteras, sed amo patrem, & amo litteras*: neque Philosophi concedent, duo prædicata de uno subjecto dici. At rancidi Grammatici dicunt, hanc esse constructionem vehementissimam: habent enim illi tres constructiones, *vehementes, vehementiores, & vehementissimas*. Sed eos vehementissimè insanire dicamus, & nostrum propositum urgeamus. Illi * pauca verba constituerunt, quæ duos accusativos regerent; ut, *doceo, moneo, posco*: sed inter hæc aliqua, quæ nunquam duos accusativos agnoverunt; qualia sunt, *Dedocéo, Postulo, Peto, Induo, Exuo, Cingo, Calceo, Excalceo*. At, inquirunt, satis est, si hæc verba in passiva cum accusativo reperiantur; ut, *Accingitur enses; Induitur lorica; Postulatur pecunias*: O debilem rationem! Cur igitur isto pacto non addis tuæ quartæ speciei innumera alia verba, quæ hos accusativos accipere in passiva possunt? ut, *Dido vultum sermone movetur*: & *Dido expleri mentem nequit*: & *Carpitur attonitos sensus*. Sed hæc latius in Ellipsi præpositionum Græcarum disputabuntur.

I 2

CAP. VI.

* *Pauca verba*] Sæpe duo Accusativi, alter personæ, alter rei, reperiuntur uni verbo juncti. *Plant. Men. IV. 3. Consulam hanc rem amicos. Trin. I. 2. Si id me non accusas. Afin. II. 2. Argentum interuoriam & adventorem & Saureram. Curcul. V. 2. quem (annulum) parasitus te el. sit. Varro apud Nonium, es defraudasse coponem. Immo & tertius temporis *Plant. Merc. I. 1. 46. Objurgare pater hæc me noctes & dies. Ex his tamen unus tantum regitur à Verbo, ceteri per Ellipsin, quasi dicendum esset, pater objurgavit me propter hæc per noctes & dies,**